

ความเหลื่อมล้ำบนท้องถนนไทย

เมื่อ สัปดาห์ที่ผ่านมา สื่อต่าง

ประเทศ The New York Times เผยแพร่บทความตีแผ่ความอันตรายของท้องถนนในประเทศไทยทั้งในภาษาอังกฤษและภาษาไทย สะท้อนปัญหาความเหลื่อมล้ำบนท้องถนน โดยเฉพาะคนจนที่ได้รับผลกระทบและความยุติธรรมมากที่สุด

บทความดังกล่าวอ้างถึงว่ารายงานจากองค์การอนามัยโลก (WHO) ที่ระบุว่าประเทศไทยมีอัตราการเสียชีวิตบนท้องถนนสูงเป็นอันดับสองของโลก ผู้เสียชีวิตส่วนใหญ่คือผู้ใช้รถจักรยานยนต์และคนเดินถนน โดยมีสาเหตุจากถนนที่ให้ความสำคัญกับผู้

ใช้รถยนต์หรือคนที่ร่ำรวยมากกว่า รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่เท่าเทียม

ผศ.ดร.นพพล วิทย์วรพงศ์ รองคณบดี คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อธิบายว่าความเหลื่อมล้ำบนท้องถนนที่มีการพูดถึง มีความหมายว่าคนจนหรือคนรายได้น้อยมีโอกาสเสียชีวิตหรือโอกาสที่จะถูกลงโทษทางกฎหมายมากกว่าคนรายได้สูงกว่า เป็นความไม่เท่าเทียมรูปแบบหนึ่ง

“มีงานวิจัยที่ศึกษาว่าทำไมคนถึงตายบนถนน และคนประเภทไหนที่ตาย ผลสำรวจออกมาว่ากว่าร้อยละ 7 คือคนขับมอเตอร์ไซค์ อีกร้อยละ 10 คือคนเดินบนถนน คนใช้รถใหญ่มีแนวโน้มน้อยกว่าโดยที่สาเหตุหลักคือ 1.การขับเร็ว 2.การขับรถแบบผิดกฎหมายอื่นๆ เช่น แซง ปาดหน้า และ 3. เมาแล้วขับ ซึ่งจะสูงมากในช่วงเทศกาลและจะเป็นสาเหตุหลักของการเสียชีวิตแทนข้อแรกในช่วงเทศกาล”

อาจารย์นพพลชี้ว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำบนถนนของไทยเป็นปัญหาซับซ้อนยากต่อการแก้ไข ตั้งแต่การวางแผนนโยบาย

ของภาครัฐที่ไม่ได้มองว่าสิทธิบนท้องถนนเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชน นโยบายส่วนใหญ่มักเอื้อต่อคนขับรถมากกว่าคนเดินถนน

“ประเทศส่วนใหญ่ให้คนใช้ทางม้าลายข้ามถนนได้ รถต้องหยุดรอคนข้ามถนน เพราะสิทธิบนถนนคือคนเดินถนน ขณะที่ประเทศไทยเราต้องตะเกียกตะกายขึ้นสะพานลอย ซึ่งไม่เอื้อต่อคนพิการและผู้สูงอายุ”

อีกปัจจัยหนึ่งคือ ประเทศไทยขาดระบบโครงสร้างคมนาคมที่ดีและมีราคาถูกสำหรับประชาชนโดยเฉลี่ย รถประจำทางมีการพัฒนาและได้รับการสนับสนุนน้อยมาก ขณะที่การเดินทางโดยรถไฟใต้ดินและรถไฟฟ้าก็มีราคาสูงกว่าคนรายได้น้อยจะเอื้อมถึง

การแบ่งแยกระหว่างเมืองและชนบททำให้เกิดการขาดแคลนระบบคมนาคมสาธารณะในต่างจังหวัด บีบบังคับให้ประชาชนต้องใช้รถมอเตอร์ไซค์ในการขับขี่ และมีความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุ

ผศ.ดร.นพพล วิทย์วรพงศ์

เพิ่มมากขึ้นกว่าผู้ใช้รถยนต์อย่างชัดเจน “คนที่มั่งคั่งใช้ BTS หรือ MRT คือ

คนมีเงิน หรือชนชั้นกลาง ถ้าจะให้ดีคือต้องมีที่พัก บ้าน หรือคอนโดอยู่ติดกับรถไฟฟ้า ซึ่งแสดงว่าต้องเป็นคนมีฐานะประมาณหนึ่ง ถ้าคุณไม่อยู่ติดรถไฟฟ้า คุณก็ต้องนั่งรถออกมาเพื่อขึ้นรถไฟฟ้า และต้องเผชิญกับการเดินทางบนท้องถนนไทย”

การบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีประสิทธิภาพก็เป็นอีกสาเหตุหนึ่งเช่นเดียวกัน อาจารย์นพพลระบุว่า การที่กฎหมายอ่อนแอทำให้สภาพท้องถนนของประเทศไทยมีสถานะไร้การควบคุมของรัฐ มีความป่าเถื่อน โกลาหล วนวาย และผู้ใช้รถมี

พฤติกรรมการขับขี่ที่เอาแต่ใจตนเอง เช่น ใครแซงก่อนได้ก่อน

“ตำรวจก็ทำงานยาก เพราะกฎหมาย

ไม่ศักดิ์สิทธิ์ตั้งแต่แรก จับทุกคนไม่ได้ คนรวยกับคนจนเราเห็นชัดเจน ตำรวจเองก็ขาดแคลนทรัพยากร และขาดแคลนเทคโนโลยีด้วยเพราะเครื่องตรวจวัดแอลกอฮอล์หรือเครื่องตรวจจับความเร็วก็มีจำกัด”

นอกจากนี้ ปัญหาเมาแล้วขับเองก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่เป็นสาเหตุของการเสียชีวิต อาจารย์นพพลระบุว่าผู้ที่ดื่มแล้วขับมีโอกาสทางสถิติที่จะเกิดอุบัติเหตุบนท้องถนนสูงกว่าผู้ไม่ดื่มถึง 8 เท่า และมีตัวเลขจากสำนักงานสถิติแห่งชาติชี้ว่าคนกว่าร้อยละ 21 เมาแล้วขับรถ

“เคยมีเก็บสถิติพบว่าคนจนจะดื่มเหล้าที่มีดีกรีแอลกอฮอล์แรงกว่า เช่น พวกเหล้าขาว แต่คนรวยจะดื่มเหล้าที่มีดีกรีน้อยกว่า แต่โดยสถิติคนรวยจะดื่มแล้วขับมากกว่า แต่คนจนกลับเกิดอุบัติเหตุบนถนนมากกว่า ตัวเลขนี้ก็แสดงความ

เหลื่อมล้ำอะไรบางอย่าง”

อาจารย์นพพลชี้ว่าปัญหาของการเมาแล้วขับรุดเป็นปัญหาด้านพฤติกรรมของประชาชน ที่ผ่านมา โครงการ “เมาไม่ขับ” ของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) ให้ความรู้แก่ประชาชนและพยายามรณรงค์มาหลายปี แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงอยู่

“สสส.ไม่มีอำนาจแก้ไขนโยบาย ดังนั้น สิ่งที่ได้คือการรณรงค์สร้างความรู้แก่ประชาชน แต่ได้แค่ระยะสั้นเพราะถ้าหากรัฐอยากให้คนเปลี่ยนพฤติกรรมจริงๆ รัฐต้องสร้างสภาพแวดล้อมให้เหมาะสม ต้องสร้างและบังคับใช้กฎหมายให้เหมาะสม”

การแก้ปัญหาเรื่องนี้ ควรให้ความรู้ประชาชนอย่างทั่วถึง ควรปลูกฝังตั้งแต่ระดับปฐมวัยในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมถึงการปรับระบบโครงสร้างคมนาคมของประเทศให้อึดต่อระบบขนส่งสาธารณะ หรือขนส่งมวลชนเป็นหลัก และ

ยังต้องสร้างระบบการบังคับใช้กฎหมายที่เที่ยงธรรม ดำรงสามารถคุ้มครองความปลอดภัยบนท้องถนนได้

“เรื่องเมาแล้วขับถ้าเราจัดการการบังคับใช้กฎหมาย จัดการโครงสร้างให้ได้ดี มันก็จะหายไปเอง ถ้าจะแก้ควรแก้ที่คนขาย เช่น แบ่งกลุ่มโซนนิ่งขายเหล้าอยู่นอกชุมชน จะดีกว่ามาแก้ที่คนกินเหล้า”

อาจารย์นพพลทิ้งท้าย